

ינואר 2012

קניין רוחני – סקירת הפסיקה לשנת 2011

מאת: עו"ד אושר בן-עזרי

קצת לפני שנשכח את שנת 2011 ונרחיק אל תוך שנת 2012, מצאנו לנכון לרכז עבורכם את פסקי הדין המעניינים (לדעתנו) אשר ניתנו במהלך שנת 2011 בתחום הקניין הרוחני. להלן מובאת סקירה קצרה של כל אחד מפסקי הדין. את פסקי הדין המלאים ניתן למצוא באתר האינטרנט שלנו בכתובת www.computer-law.co.il.

ע"א 5977/07 האוניברסיטה העברית נ' בית שוקן – אחריות תורמת להפרת זכות יוצרים

ללא ספק פסק הדין המשמעותי ביותר אשר יצא בתחום הקניין הרוחני בשנת 2011. בהחלטה תקדימית קובע בית המשפט העליון כי גם בהעדר הוראת חוק מפורשת לעניין, הרי שיש מקום להחיל את דוקטרינת האחריות התורמת בהפרת זכויות יוצרים בישראל, ואף קבע שלושה מבחנים מצטברים הדרושים לשם הטלת אחריות תורמת. בהתקיים התנאים אשר נקבעו בפסק הדין ניתן להחיל את האחריות להפרת זכות היוצרים לא רק על המפר עצמו, אלא גם על "גורמי ביניים" אשר גם אם לא הפרו בעצמם את הזכות, ידעו על דבר ההפרה ותרמו משמעותית לביצועה של ההפרה. בתוך זמן קצר מהוצאת פסק הדין הוא ייושם בשתי החלטות חשובות אחרות של בית המשפט המחוזי בנושא אחריות מפעילי אתר אינטרנט לתכנים המתפרסמים באתר.

ת"א 567-08-09 א.ל.י.ס. נ' רוטר.נט – יישום דוקטרינת האחריות התורמת על אתרי אינטרנט

אחד מפסקי הראשונים אשר יישמו את ההלכה לענין האחריות התורמת בזכות יוצרים, כפי שנקבעה בענין האוניברסיטה העברית. פסק הדין דן בשאלת אחריותו של מנהל פורום אשר הוצבו בו באופן תדיר קישורים לאתרים בהם מצויים עותקים מפרים של יצירות שבבעלות התובעות. לאור הלכת האוניברסיטה העברית בחן בית המשפט את סוגיית אחריותו של בעל אתר או מנהל פורום לקישור מפר באתרו וקבע כי ככלל, אין להטיל אחריות תורמת על בעל אתר כזה, אלא אם קיבל הודעה בפועל על דבר הקישור המפר ולא פעל להסרתו. עם זאת, השופט גרוסקופף קבע שני חריגים לכלל הפוטר את בעל האתר מאחריות - "חריג העידוד" ו-"חריג ה'פורום הפסול'". תובע אשר יצליח להוכיח את

התקיימות אחד מן החריגים הנ"ל באתר הנתבע יעביר בכך את נטל ההוכחה לבעל האתר או מפעיל הפורום אשר עליהם יהיה להוכיח כי לא התקיימו בהם התנאים הקבועים בעניין האוניברסיטה העברית או כי יש להמשך קיומו של הפורום ערך לגיטימי.

תא 48511/07 ד"ר קליין נ' פרופורציה – הפרת הפרטיות במסגרת תוכנית Google AdWords

פסק דין זה פותח, לכאורה, מחדש, את שאלת חוקיות השימוש בשמות המתחרים במסגרת תוכנית Google AdWords. עד לפסק דין זה הייתה מקובלת העמדה כי ההחלטה שניתנה בענין "מתאים ליי" משקפת את עמדת הפסיקה לפיה לא ניתן למנוע מעסק לרכוש את שם מתחרהו כמילת מפתח. במקרה של ד"ר קליין, הרי ששם העסק הינו גם שמו של התובע ולפיכך נדונה התביעה במישור של חוק הגנת הפרטיות. על אף ההלכות שנפסקו בענין הכי טוב ואלוניאל, מצא בית המשפט לנכון לפסוק לזכות התובע פיצוי בגין הפרת סעיף 2(6) לחוק הגנת הפרטיות.

ת"א 1884/06 עצמוני נ' בן דור – פיצוי על עוגמת נפש בגין הפרת זכות יוצרים

פסק הדין עוסק בספר "חכמים בדרך". בהחלטה שקדמה לפסק הדין קבע בית המשפט כי התובעת הינה בעלת זכויות שווה עם הנתבעים בספר, וכי הנתבעת הפרה את זכויות התובעת, ובין היתר גם את הזכות המוסרית שלה. פסק הדין עוסק אך ורק בפיצוי המגיע לתובעת. רובו של פסק הדין עוסק בחישוב התמלוגים המגיעים לתובעת. עם זאת, בחלקו האחרון עוסק פסק הדין בסוגיה שכדרך כלל אינה עולה בדיונים שעניינם קניין רוחני – פיצויים בגין עוגמת נפש. השופט איתן אורנשטיין קובע שם כי אין מניעה לחייב את המפר לשלם לנפגע פיצויים בגין עוגמת נפש עקב הפרת זכות יוצרים ובנסיבות המקרה אף פסק לתובעת פיצוי נדיב בגין ראש נזק זה בשיעור 100,000 ₪.

ת"א 1097/07 קסטנר נ' יפרח (מאוחד עם ת"א 1165/07) – זכויות השותפים בקניין רוחני של שותפות שהתפרקה

בפני בית המשפט בא סכסוך בין שתי שותפות לשעבר על הבעלות בזכויות ביצירות אשר נוצרו במסגרת פעילותן המשותפת בשותפות שהפעילו, לאחר שהשותפות התפרקה. סגן הנשיא גדעון גינת קבע כי בהעדר הסכמה אחרת, הרי שזכות היוצרים ביצירות אשר נוצרו במהלך פעילותה של

השותפות הינה משותפת לשותפים בה לפי חלקיהם בשותפות. שונים הדברים באשר לזכות המוסרית – זו שייכת למי מן השותפים אשר יצר את היצירה בפועל, גם אם היצירות התפרסמו תחת שמה של השותפות.

הפ 1052-10-08 זיסו נ' עירית פתח תקוה – דרישת הקיבוע

הדין הישראלי אינו מגן על רעיון, תהליך או שיטת ביצוע אלא על דרך הביטוי שלהם על ידי היוצר, כפי שקובעה בצורה כלשהי. בענין זיסו, נדונו מספר סוגיות שעניינן רעיון לאיתור כלבים שבעליהם השאירו את גלליהם ברשות הרבים באמצעות בדיקת DNA. הסוגיה המעניינת הייתה בשאלה האם דרישת הקיבוע, שהיא תנאי למעבר מרעיון ליצירה, חייבת להיות בכתב אם לאו. סוגיה זו לא הוכרעה קודם לכן בפסיקה. בית המשפט אמנם לא הכריע באופן מובהק וחד משמעי בשאלה זו, אולם קבע כי את קיומה של דרישת הקיבוע ניתן ללמוד גם מתוך מכלול הנסיבות (במקרה שהיה שם – הצעת מחקר, דברי הסבר בעל פה, התכתבויות עם צדדים שלישיים ופעולות שנקט התובע בפועל).

ת"א 3560/09 ראובני נ' מפה – הפרות של אותה זכות במספר יצירות לא תחשבנה להפרה אחת

השאלה "מהי הפרה?" לענין זכות יוצרים הינה שאלה העולה מעת לעת מחדש בפסיקה, וחשיבותה נודעת, בדרך כלל, לענין פסיקת הפיצוי הסטטוטורי בגין הפרה או הפרות. בענין ראובני לא הייתה למעשה מחלוקת על כך שהנתבעת כללה בספר שהוציאה מספר צילומים אשר הזכויות בהם שייכות לתובע. המחלוקת הייתה בעיקר על שיעור הפיצוי. חוק זכות יוצרים קובע כי לענין הפיצוי הסטטוטורי יש לראות הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת. חרף ההלכה שנקבעה במקרה דומה בענין אקו"ם, קבע סגן הנשיא זילברטל כי "**הפרות של אותה זכות יוצרים ביצירות שונות לא תיחשבנה כהפרה אחת (גם אם כל ההפרות נעשו באירוע אחד או בפרסום אחד).**"

תא 9143-11-08 אליהו ובניו נ' נייט סליפ סנטר – פסיקת פיצוי סטטוטורי ללא צו מניעה

מקרה זה מעניין בשתי פנים – האחת היא העובדה כי זהו אחד המקרים הבודדים בו פסק בית המשפט את מלוא הפיצוי הסטטוטורי בגין גניבת עין על פי חוק עוולות מסחריות (100,000 ₪). הנקודה המעניינת השניה היא העובדה שבית המשפט דחה את שתי טענות התובעות בתיק זה – הן בעילה של גניבת עין והן בעילה של הפרת סימן מסחר רשום, ולפיכך מצא כי אין מקום לתת צו מניעה כנגד הנתבעות על השימוש שהן עשו בשם שהיווה הכלאה בין שני סימני מסחר שונים. עם זאת, בית

המשפט מצא כי בעבר פעלו נציגי הנתבעות פעמיים בדרך שיש בה משום הצגת הדברים באופן המקיים את עילת גניבת העין ופסק כי עליהן לשלם לתובעות 100,000 ₪ בגין כל אחת מן הפעמים.

תא 40406-03-11 לוי נ' החברה להגנת הטבע – פיצוי מינמלי על הפרה בתום לב

בענין זה לא הייתה מחלוקת בדבר הפרת זכויות היוצרים של התובע בדרך של הכללת צילום אשר הזכויות בו שייכות לתובע בעלון שפירסמה הנתבעת. עם זאת, לא הייתה גם מחלוקת כי בנסיבות הענין הנתבעת פעלה בתום לב מובהק. בהמשך ישיר לקו שהתווה בית המשפט בענין כץ נ' רוטמן (ת"א 7648-09-08), קבע בית המשפט כי לא היה מקום להגיש תביעה על מלוא הפיצוי הסטטוטורי הקבוע בחוק ופסק לתובעת פיצוי בסך 7,500 ₪ בלבד.

ע"ע 15616-11-10 זוקו נ' בקוש – מאגר מידע כסוד מסחרי

החלטה זו ניתנה בערעור על בקשה לצו חיפוש ותפיסת נכסים אשר ניתן בבית הדין האיזורי לעבודה על פי חוק עוולות מסחריות. ההחלטה עוסקת בשורה ארוכה של סוגיות הקשורות בצווי חיפוש ותפיסה. אחד הנושאים החשובים בהחלטה הינו הדיון בשאלה מהו "סוד מסחרי" לצורך חוק עוולות מסחריות. המידע לגביו נטען שם כי הוא סוד מסחרי הינו מאגר שהפעילה התובעת ובו ניתן היה לאתר מוצרים חליפיים למוצרים מסויימים. בית הדין האיזורי סבר כי מאחר וכל המידע אשר קיים במאגר נאסף ממקורות פתוחים ברשת האינטרנט, הרי שהמאגר אינו בגדר סוד מסחרי. בית הדין הארצי הפך את החלטת בית הדין האיזורי וקבע כי המפתח לקביעה כזו הינו לא מקור המידע אלא הערך המוסף המוטמע במאגר. "עצם הליקוט, המיון, הריכוז, העדכון השוטף, הוספת נתונים, מיחזור המידע תוך ביצוע מיונים וחיתוכים באמצעות תוכנה מתאימה ועצם העובדה שהגישה למאגר מאובטחת ואינה ניתנת לכל דיכפין - הם המעניקים למאגר את מעמדו כסוד מסחרי". עוד נקבע כי גם המשאבים אשר הושקעו ביצירת המאגר תורמים למעמדו כסוד מסחרי.

ער 21488-05-11 Eveready נ' רשם הפטנטים – סיסמא כסימן מסחר

בפני בית המשפט המחוזי באה השאלה האם סיסמא כשירה להרשם כסימן מסחר. בית המשפט קובע כי ככלל סיסמא הינה ככל סימן אחר ויש לבחון את כשירותה להרשם כסימן רשום על פי המבחנים המקובלים. צירוף מלים כמו סיסמא יש לבחון על פי משמעות שילוב כל המלים יחדיו ובשפת המקור.

תא 64269-07 שטיינברג נ' סמבירא – שלילת הגנת זכות יוצרים מצילומים שאין בהם מקוריות

בפסק דין זה, אשר ניתן על ידי בית משפט השלום בתל-אביב, מצאה השופטת ינון כי הצילומים נשוא התובענה הועתקו על ידי הנתבע ונעשה בהם שימוש מסחרי. התיק עסק בצילומים של כלי בית אשר צולמו לצורך שיווק אותם כלים. בית המשפט קבע כי בנסיבות העניין אין בצילומים אלה כל ייחודיות או מקוריות, ולא הוכח כי יש בהם דבר מה מעבר לצילומי כלי בית אחרים, ואף אין הם שונים מאלה שמופיעים באתרים אחרים, ולפיכך אין מקום להגן עליהם באמצעות זכות יוצרים.

עע 2912-11-10 מנחם מן נ' ספיר ספרינט – הגבלת חופש העיסוק עקב הפרת חובת תום הלב

ערעור על פסק דין בתביעה שעניינה הגבלת חופש העיסוק. בית הדין הארצי קבע שם כי חרף העובדה שלא הוכח קיומו של סוד מסחרי, הרי שהתנהלותם של המערערים בכלל, והשימוש שעשו במידע סודי (גם אם אינו בגדר "סוד מסחרי") יש בהם משום הפרת חובת תום הלב, האמון וההגינות. בית הדין קבע כי לאור הפרת חובות אלה נוצר למעביד לשעבר ה"אינטרס הלגיטימי" המצדיק להגביל את עיסוקם של המערערים.